

<http://physicsweb.org/article/news/10/8/18>

2006/08/25

پلوتن به رتبه ی کوتوله تنزل کرد

پلوتن (که خیل ی‌ها آن را نه^۱ مین سیاره ی منظومه ی شمسی می‌دانند) بر اساس - تعریف - اتحادیه ی بین‌المللی ی اخترشناس‌ها (آی‌ای‌یو) [1] یک سیاره ی کوتوله است. این تصمیم - مناقشه‌برانگیز دی‌روز گرفته شد و بر اساس - این واقعیت است که مدار - پلوتن با مدار - اجسام - دیگر (از جمله سیارک‌ها و سیاره ی نپتون) هم‌پوشانی دارد.

اخترشناس‌ها ی ناراضی می‌گویند این تصمیم سلیقه‌ای است و یادآوری می‌کنند سیاره‌ها ی دیگر ی (از جمله زمین) هم هستند که مدار - شان با مدار - اجسام - دیگر اشتراک دارد.

تعریف - آی‌ای‌یو از سیاره ی کلاسیک این است که جسم دور - خورشید بگردد، تحت - میدان - گرانشی ی خود - اش کروی شده باشد، و تنه‌اعضو - مدار - اش باشد. سیاره ی کوتوله فقط دوشرط - اول را دارد و قمر هم نباید باشد. به همه ی اجسام - دیگر - منظومه ی شمسی اجسام - کوچک - منظومه ی شمسی می‌گویند. اعضا ی آی‌ای‌یو دی‌روز با رئی‌گیری این طبقه‌بندی و گذاشتن - پلوتن در دسته ی سیاره‌ها ی کوتوله را تئید کردند. سه سیاره‌ی کوتوله ی دیگر هم هستند: خاژن [2]، سیرس [3]، و UB313 (که به طور - غیررسمی به آن زنا [4] می‌گویند). خاژن را زمان ی قمر - پلوتن می‌دانستند، اما فعلاً به این دو جسم یک منظومه ی دوتایی ی سیاره‌ی کوتوله می‌گویند. پلوتن در 1930 و خاژن در 1978 کشف شدند. پلوتن دو قمر - دیگر هم دارد (نیکس [5] و هیدرا [6]) که در 2005 کشف شدند.

مناقشه در 2005 شروع شد که UB313 کشف شد. این جسم (به شعاع - حدوداً 3000 km) از پلوتن (به شعاع - 2300 km) بزرگ‌تر است و مدار - اش کاملاً ورا ی مدار - پلوتن است. انتظار می‌رود در آینده اجسام - دیگر ی شبیه - UB313 هم کشف شود و

خیلی‌ها در جامعه‌ی اخترشناسی دوست ندارند به این اجسام سیاره بگویند. اما کسانی هم هستند که از این که تعداد سیاره‌ها بیش‌تر شود ناراضی نیستند.

- [1] International Astronomical Union (IAU)
- [2] Charon
- [3] Ceres
- [4] Xena
- [5] Nix
- [6] Hydra